

INFORME SOBRE

**POLÍTIQUES DE
RENDES A ESPANYA I
CATALUNYA:
EVOLUCIÓ DE L'INGRÉS
MÍNIM VITAL I DE LA
RENDA GARANTIDA DE
CIUTADANIA**

 **GOVERN ALTERNATIU
DE CATALUNYA**

Afers Socials i Infància
Raúl Moreno

22 de juny de 2023

CONTINGUT

INTRODUCCIÓ	3
Què és l'Ingrés Mínim Vital	3
Evolució i canvis legislatius	3
Què és la Renda Garantida de Ciutadania	4
Evolució i canvis legislatius	5
DADES I EVOLUCIÓ DE LES POLÍTIQUES DE RENDES	7
Dades d'evolució de la Renda Garantida de Ciutadania.....	7
Dades d'evolució de l'Ingrés Mínim Vital	8
Comparativa de l'evolució RGC/IMV	9
Evolució pressupostària RGC/IMV	10
Terminis de tramitació.....	11
Grau de cobertura de les polítiques de renda	12
REFORMES EN MARXA PER A LA MILLORA DE LA RGC I L'IMV	14
Finestreta única per a la gestió de l'IMV i la RGC per part de la Generalitat	14
Marc competencial i gestió íntegra de l'IMV per part de la Generalitat.....	15
Canvis legislatius de la RGC per adaptar-la a l'IMV	16
Informe de l'AIReF sobre l'IMV	17
CONCLUSIONS.....	18

INTRODUCCIÓ

QUÈ ÉS L'INGRÉS MÍNIM VITAL

L'Ingrés Mínim Vital (IMV) és una prestació econòmica dissenyada per proporcionar un nivell d'ingressos mínim a les famílies i llars a Espanya que es troben en situació de vulnerabilitat econòmica. Va ser implementat com una mesura de protecció social per combatre la pobresa i la desigualtat. La seva posada en marxa es va iniciar fa tot just tres anys, el juny del 2020, durant la pandèmia, com a mesura per reforçar les conseqüències que la Covid-19 podria tenir entre els col·lectius més desfavorits davant un escenari d'incertesa social i econòmica.

L'IMV té com a objectiu principal garantir que totes les persones tinguin accés a una renda mínima que els permeti cobrir les seves necessitats bàsiques, com l'habitatge, l'alimentació i altres despeses essencials. Està dirigit a llars amb baixos ingressos i patrimoni, especialment aquells amb menors a càrrec, persones amb discapacitat o en situació de dependència.

Per accedir a l'IMV, s'han de complir una sèrie de requisits relacionats amb els ingressos i el patrimoni de la unitat familiar. A més, es tenen en compte altres factors com la composició de la llar i la residència legal a Espanya. L'import de l'IMV varia segons la situació específica de cada família, tenint en compte diferents criteris i trams d'ingressos.

L'IMV és gestionat per l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) i es demana a través d'una plataforma en línia. Un cop presentada la sol·licitud, es realitza un procés d'avaluació per determinar si es compleixen els requisits establerts. En cas de ser aprovada, la prestació es concedeix mensualment i pot ser compatible amb altres ajuts o ingressos.

És important destacar que l'IMV ha estat objecte de modificacions i ajustaments des de la seva implementació inicial, per tal d'ampliar la seva cobertura i millorar la seva efectivitat en la protecció de les famílies més vulnerables. L'objectiu és garantir que ningú es trobi en una situació d'extrema pobresa i promoure la inclusió social.

EVOLUCIÓ I CANVIS LEGISLATIUS

L'evolució de l'Ingrés Mínim Vital (IMV) a Espanya ha experimentat diversos canvis i ajustos des de la seva implementació el juny de 2020. A continuació, es presenten algunes dades rellevants sobre la seva evolució:

- 1. Creació de l'IMV:** Juny del 2020. L'IMV va ser creat via el Reial Decret-Llei 20/2020, de 29 de maig, pel qual s'estableix l'Ingrés Mínim Vital amb l'objectiu de ser una prestació econòmica destinada a reduir la pobresa i garantir un nivell mínim d'ingressos a les famílies i llars en situació de vulnerabilitat.

2. **Modificacions posteriors:** Després de la seva implementació inicial, s'han realitzat modificacions per ampliar la cobertura i millorar l'efectivitat de l'IMV. Aquestes modificacions inclouen ajustos en els requisits d'accés, trams d'ingressos i patrimoni, així com en els criteris d'avaluació i l'agilitació dels procediments de sol·licitud. Modificacions recollides a la Llei 19/2021, de 20 de desembre, per la que s'estableix l'Ingrés Mínim Vital, que incorporen també un complement d'ajuda a la infància que va dels 57,50 € als 115 € mensuals, i que té per objectiu la lluita contra la pobresa infantil.
3. **Augment del pressupost:** L'any 2021, es va incrementar el pressupost destinat a l'IMV amb l'objectiu d'ampliar el seu abast i arribar a un major nombre de llars en situació de vulnerabilitat. Aquest augment pressupostari va permetre augmentar el nombre de beneficiaris i millorar els imports de les prestacions. En el cas de Catalunya, hem passat de 35 milions d'euros l'any 2020 a més de 228 milions d'euros l'any 2022.
4. **Millores en la gestió:** S'han implementat mesures per agilitzar i millorar la gestió de l'IMV, com la digitalització dels tràmits de sol·licitud i la simplificació dels procediments administratius. Això ha permès reduir els temps de resposta i agilitzar la concessió de les prestacions. També s'ha inclòs la possibilitat que les entitats del Tercer Sector participin en la detecció, informació, avaluació i prescripció de les persones o famílies potencialment beneficiàries de la prestació.
5. **Avaluació contínua:** L'IMV ha estat objecte d'una avaluació constant per analitzar el seu impacte i realitzar els ajustos necessaris. S'han dut a terme estudis i anàlisis per avaluar la seva efectivitat en la reducció de la pobresa i la millora de les condicions de vida dels beneficiaris.

En resum, l'evolució de l'Ingrés Mínim Vital ha implicat modificacions i ajustos per ampliar la seva cobertura, millorar la seva gestió i garantir un nivell mínim d'ingressos a les famílies i llars en situació de vulnerabilitat. Aquests canvis reflecteixen el compromís del Govern d'Espanya per abordar la pobresa i la desigualtat, i continuar millorant aquesta mesura de protecció social.

QUÈ ÉS LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

La Renda Garantida de Ciutadania (RGC) és una prestació econòmica implementada a Catalunya el setembre de l'any 2017, amb l'objectiu de garantir un nivell d'ingressos mínim a les persones i famílies en situació de vulnerabilitat. Va ser creada com una mesura de protecció social per combatre la pobresa i promoure la inclusió social, no a iniciativa dels grups parlamentaris, sinó mitjançant una iniciativa legislativa popular.

La RGC està adreçada a totes aquelles persones que resideixin legalment a Catalunya i es trobin en una situació de necessitat econòmica. Per accedir a aquesta prestació, s'han de complir una sèrie de requisits relacionats amb els ingressos i el patrimoni de la unitat familiar. A més, es tenen en compte altres aspectes com la composició de la llar i la situació laboral dels sol·licitants.

L'import de la RGC varia segons la situació específica de cada sol·licitant, tenint en compte factors com el nombre de membres a la llar i les seves circumstàncies individuals. La prestació s'atorga de forma mensual i es pot complementar amb altres ajuts o ingressos que rebi el beneficiari.

La gestió de la RGC recau en el Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya. Les persones interessades a sol·licitar aquesta prestació han de presentar una sol·licitud i sotmetre's a un procés d'avaluació per determinar si compleixen els requisits establerts.

La RGC busca assegurar que totes les persones en situació de vulnerabilitat tinguin accés a una renda mínima que els permeti cobrir les seves necessitats bàsiques i millorar la seva qualitat de vida. És una mesura que busca protegir els sectors més vulnerables de la societat i fomentar la inclusió social a Catalunya.

EVOLUCIÓ I CANVIS LEGISLATIUS

A continuació, es presenten algunes dades rellevants sobre la seva evolució:

- 1. Creació de la RGC:** La RGC va ser creada el 2017 com una mesura de protecció social per garantir un nivell mínim d'ingressos a les persones i famílies en situació de vulnerabilitat a Catalunya.
- 2. Ampliació de la cobertura:** Des de la seva implementació inicial, la RGC ha experimentat una ampliació progressiva de la seva cobertura. S'han realitzat ajustos i modificacions per arribar a un major nombre de persones i llars en situació de necessitat econòmica. Des del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar hem participat de les modificacions legislatives, assegurant el cobrament de la prestació a dones víctimes de violència masclista que estan en un recurs residencial i a les persones en situació de sensellarisme que estan en seguiment dels serveis socials.
- 3. Requisits d'accés:** No s'han establert canvis en els requisits d'accés a la RGC. La posada en marxa posterior de l'IMV i la necessitat de convergir en els requisits d'accés ha activat la modificació legislativa que, a hores d'ara, està en marxa al Parlament de Catalunya.

4. **Import de la prestació:** L'import de la RGC varia segons la situació específica de cada sol·licitant. Es tenen en compte factors com el nombre de membres a la llar, la seva situació laboral i altres circumstàncies individuals per determinar l'import a rebre. La Llei fixa l'import de la prestació en allò que marca l'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya (IRSC), congelat des del 2010 i que, gràcies a l'acord de pressupostos per al 2023 al que ha donat suport el nostre Grup Parlamentari, enguany s'ha incrementat en un 8%.
5. **Millores i ajustos:** A més dels requisits d'accés fixats a la Llei, posteriorment s'han introduït modificacions per reduir el temps en què el beneficiari ha de justificar la manca de recursos suficients abans de demanar la prestació, passant de tres a dos mesos.
6. **Avaluació contínua:** La RGC compta amb una Comissió de Govern formada per la Generalitat, els sindicats més representatius de Catalunya, les entitats municipalistes i la representació d'una part del teixit social a Catalunya. És aquesta comissió qui s'encarrega d'avaluar el funcionament de la Llei així com suggerir millores i ajustos.

En resum, la Renda Garantida de Ciutadania ha experimentat una evolució a Catalunya des de la seva creació, amb l'objectiu d'ampliar la seva cobertura, simplificar els tràmits i millorar la protecció social a les persones i famílies en situació de vulnerabilitat.

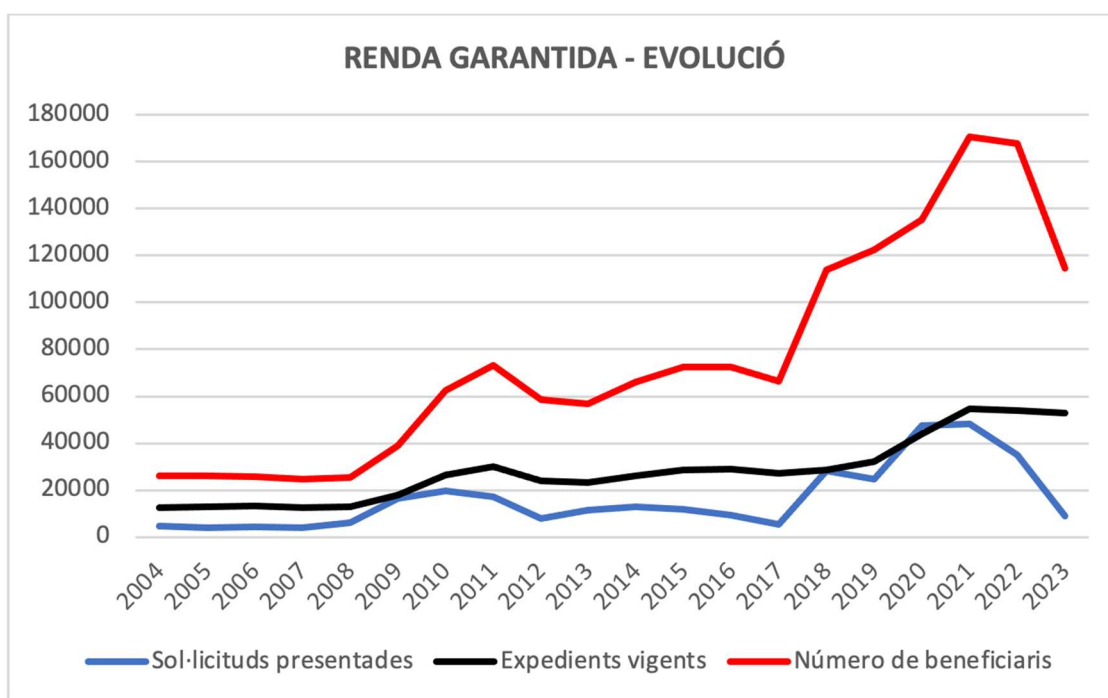
DADES I EVOLUCIÓ DE LES POLÍTIQUES DE RENDES

DADES D'EVOLUCIÓ DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

L'any de posada en marxa de la RGC, el 2017, hi ha un increment important de beneficiaris de la prestació, en convertir-se en un dret subjectiu. Així i tot, cal destacar que la prestació va absorbir les Rendes Mínimes d'Inserció prèvies (75.000).

D'ençà de l'any 2021, la mitjana de beneficiaris és de 163.000 i va a la baixa, tot i l'increment pressupostari realitzat, fruit dels pressupostos de la Generalitat però també de la incorporació de l'IMV. La davallada no es pot explicar només per la incorporació de beneficiaris al mercat laboral (281 mensuals l'any 2022 de mitjana segons dades de la Generalitat) ni per la reducció d'un punt en l'indicador de pobresa. Es necessiten polítiques que apropin la prestació als col·lectius vulnerables, ser més proactiu des del Govern de la Generalitat, tal com es proposa més endavant en aquest mateix document

Gràfic 1. Evolució de la Renda Garantida de Ciutadania a Catalunya (2004-2023)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'estadística de la RGC (Departament de Drets Socials) i la comunicació d'11 de maig de 2023, per la qual es lliura la informació relativa a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb codi de tràmit 1XQG6G2G8 (EXT_2023_EXP_SIP001SOL2_00005553).

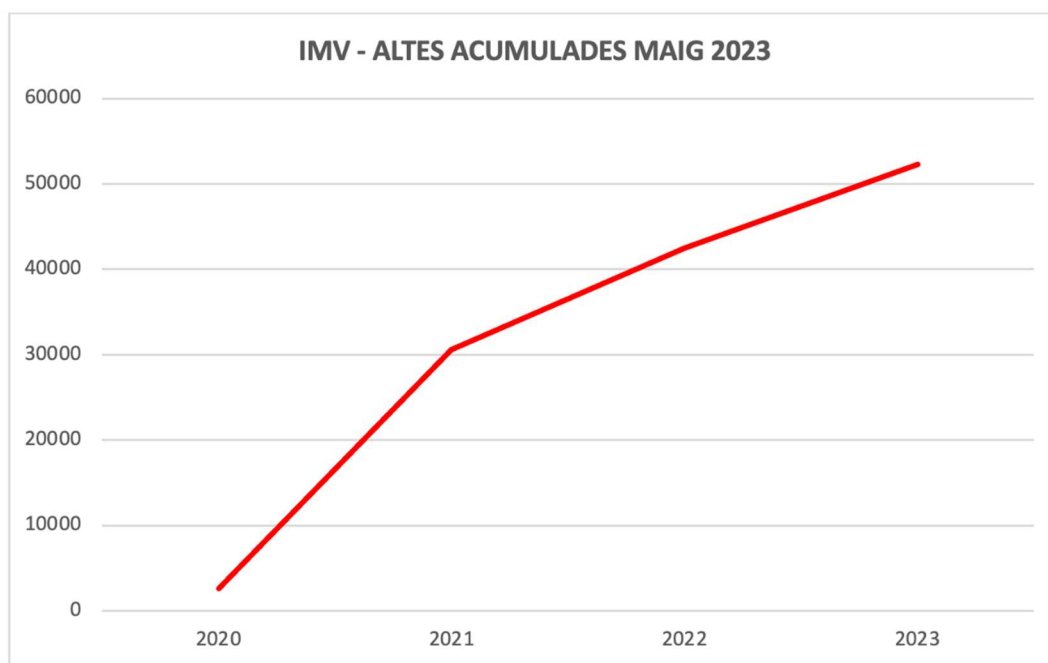
Tenint en compte les dades de població en risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE), podem afirmar que la RGC només arriba al 8% de la població que viu en risc d'exclusió social i a un 26% d'aquells que viuen en pobresa severa.

Caldrà veure si l'increment de l'IRSC fruit dels pressupostos de la Generalitat per a l'any 2023 es tradueix en un increment de beneficiaris, ja que permet arribar a un ventall més ampli de població. Un 24% es queda fora de la prestació per superar el límit d'ingressos i un 23% per incapacitat de demostrar la seva insuficiència financera

DADES D'EVOLUCIÓ DE L'INGRÉS MÍNIM VITAL

L'IMV neix el 2020, en un context de pandèmia i amb un volum de més d'un milió de sol·licituds, fet que influeix decididament en la seva implementació. En tractar-se d'una nova prestació encara en procés d'implementació, la seva evolució és ascendent. Gairebé 57.000 catalans i catalanes són beneficiaris d'IMV en tres anys de funcionament. La seva evolució és comparable a la que va tenir la RGC, si no hi comptem les prestacions de la renda catalana destinada a complimentar prestacions estatals.

Gràfic 2. Evolució de l'Ingrés Mínim Vital a Catalunya (2020-2023)

Taula 1. Sol·licituds, resolucions positives i denegades a 23 de maig de 2023. IMV

	Sol·licituds	Resolucions positives	Sol·licituds denegades
Catalunya	293.922	56.946	174.221
Barcelona	200.256	35.545	121.149
Girona	35.091	8.238	21.013
Lleida	17.530	3.988	8.744
Tarragona	41.045	9.175	23.315

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Dades estadístiques 23.05.2023

La Llei 19/2021, de 20 de desembre, per la que s'estableix l'Ingrés Mínim Vital, incorpora nous mecanismes que faciliten arribar a més famílies en risc d'exclusió, com ara el temps d'empadronament o la participació d'entitats del Tercer Sector en la prescripció de la prestació.

34.141 de les 56.946 resolucions positives acumulades el març de 2023 disposen d'un complement de lluita contra la pobresa infantil a la quantia que reben com a IMV. L'import s'estableix en funció del nombre de menors d'edat membres de la unitat de convivència, i en funció de l'edat el dia 1 de gener del corresponent exercici, conformement als següents trams (actualitzats per a 2023):

- Menors de tres anys: 115 euros.
- Majors de tres anys i menors de sis anys: 80,50 euros.
- Majors de sis anys i menors de 18 anys: 57,50 euros.

COMPARATIVA DE L'EVOLUCIÓ RGC/IMV

És difícil fer una comparació directa entre les dues prestacions, ja que tot i compartir el mateix objectiu, encara no s'han establert per part de les administracions els barems exactes de comparació.

El Govern de la Generalitat de Catalunya compatibilitza com a beneficiaris de la RGC aquelles persones activables i no activables laboralment, tant les que reben una prestació igual a l'IRSC com aquelles que només reben un complement per arribar-hi. Atès que la RGC és subsidiària a qualsevol altra prestació estatal, com per exemple pensions no contributives per invalidesa i jubilació (el 90% de les no activables), aquelles persones que en reben un complement a aquestes pensions comptabilitzen com a beneficiàries de la RGC. Formalment, ho són, però aquest fet no permet comparar RGC "pures" amb els IMV que sí que són "purs" en el sentit que econòmicament estan per sota de la RGC. En aquest sentit, les dades d'Idescat indiquen que el 2022, Catalunya tenia 122.000 beneficiaris de la RGC, el 72% dels quals a Barcelona.

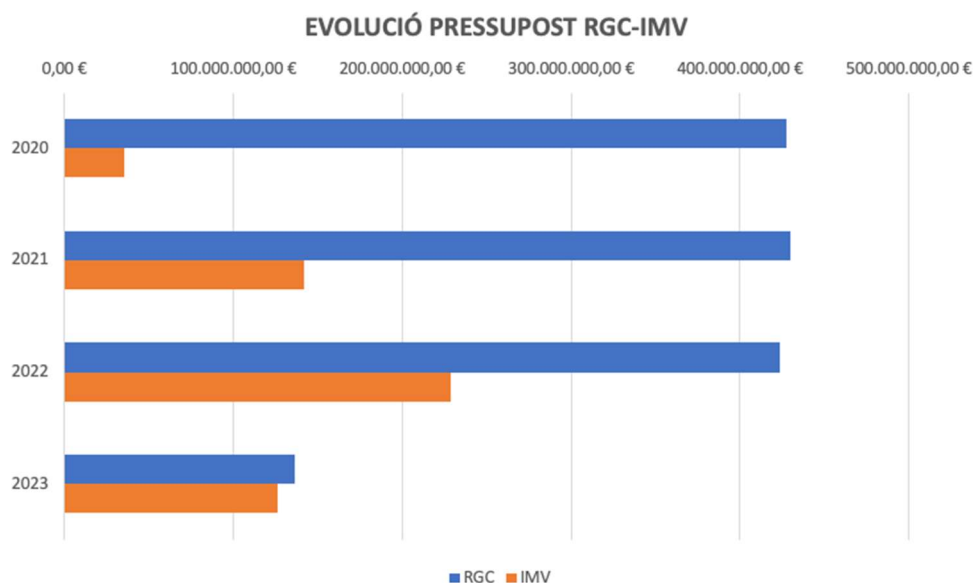
Tot i aquest biaix, les dades que proporciona el Govern de Catalunya pel que fa al nombre de beneficiaris de la RGC a data de març de 2023 és d'un total de 163.853. Segons les dades del ministeri, amb caràcter acumulat des del 2020 a juny de 2023, 59.489 llars han rebut l'IMV, amb un total de 178.714 beneficiaris dels quals 88.545 són infants.

Cal destacar que les dades presenten un número de beneficiaris de la RGC estancat i a la baixa, mentre que aquells que reben l'IMV s'incrementen anualment.

EVOLUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA RGC/IMV

L'IMV s'incorpora al nostre sistema de protecció quan la gran majoria de rendes mínimes autonòmiques ja estan en funcionament. En aquest sentit, l'objectiu de l'IMV no només és teixir una xarxa de protecció igual per a tots els ciutadans i ciutadanes d'Espanya, independentment del seu lloc de residència. La nova prestació dona l'oportunitat a les comunitats autònomes d'incrementar i/o destinar part del seu pressupost a incrementar el nombre de beneficiaris o a concentrar les seves rendes mínimes en col·lectius específics d'especial vulnerabilitat.

Gràfic 3. Evolució del pressupost destinat a la RGC i l'IMV (2020-2023)

Font IMV: 'Datos altas iniciales acumuladas' i 'Dossier de la Nómina marzo 23' i RMM: 'Informe Principals dades d'implementació de la Renda Garantida de Ciutadania (Departament Drets Socials. Generalitat) i dades d'execució pressupostària. Pressupost 2020 i 2021: Informes de Rendes Mínimes del Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030.

Taula 3. Evolució del pressupost destinat a la RGC i l'IMV (2020-2023)

	2020	2021	2022	2023	Total
RGC	427.083.931 €	430.130.400 €	423.621.375 €	135.960.012 €* 135.960.012 €	1.416.795.718 €
IMV	35.067.848 €	142.206.920 €	228.616.896 €	126.207.836 €**	469.290.459 €

*A 30 d'abril de 2023

** A maig de 2023

En el cas de Catalunya, des de la posada en marxa de l'IMV, el Govern d'Espanya ha invertit prop de 470 milions d'euros a Catalunya, mentre que la Generalitat hi destina entre 423 i 430 milions d'euros anuals. Les dades d'evolució ens indiquen que l'IMV, en només tres anys de funcionament, ja suposa gairebé el 50% del pressupost executat que el Govern de la Generalitat destina a la RGC.

L'IMV, com també la RGC, s'ingressa mensualment i de forma directa a les persones beneficiàries, que reben dos pagaments en el cas de rebre ambdues prestacions: l'IMV, com a prestació base, i la RGC que el complementa fins a arribar a l'IRSC. Els pressupostos de 2023 de la Generalitat de Catalunya han actualitzat l'IRSC, després d'una dècada de congelació, passant dels 664 € mensuals als 717,12 € (increment del 8%). En el cas de l'IMV, han estat diversos els increments fets des de la seva creació el 2020. L'import es va incrementar un 3% l'any 2022 i un 15% el 2023.

Les quanties, actualitzades el 2023, són les següents:

	IMV 2023	RGC 2023	DIF IMV/RGC
Un adult	565,00 €	717,12 €	152,12 €
Un adult i un menor	735,00 €	825,12 €	90,12 €
Un adult i dos menors	904,00 €	1.075,68 €	171,68 €
Un adult i tres menors	1.074,00 €	1.183,68 €	109,68 €
Un adult i més de tres menors	1.243,00 €	1.291,68 €	48,68 €
Dos adults	735,00 €	1.075,68 €	340,68 €
Dos adults i un menor	904,00 €	1.183,68 €	279,68 €
Dos adults i dos menors	1.074,21 €	1.291,68 €	217,47 €
Dos adults i més de dos menors	1.243,00 €	1.304,64 €	61,64 €
Tres adults	904,00 €	1.183,68 €	279,68 €
Tres adults i un menor	1.074,00 €	1.291,68 €	217,68 €
Tres adults i més de dos menors	1.243,00 €	1.304,64 €	61,64 €
Quatre adults	1.074,00 €	1.291,68 €	217,68 €
Quatre adults i un menor	1.243,00 €	1.304,64 €	61,64 €
Altres	1.243,00 €	1.304,64 €	61,64 €

En el cas de l'ingrés mínim vital, les persones amb una discapacitat reconeguda de més de 65% reben un 22% més de prestació. A més, s'abonarà un complement mensual d'ajuda per a la infància per cada menor d'edat membre de la unitat de convivència.

La tercera columna reflecteix el pagament efectiu que la Generalitat de Catalunya està fent a aquells beneficiaris que ja disposen de l'IMV. Un import molt lluny al que es pagava abans que la prestació estatal estigués en marxa.

TERMINIS DE TRAMITACIÓ

Segons dades facilitades pel ministeri, l'INSS triga una mitjana de 60 dies en tramitar les sol·licituds de l'IMV. La Generalitat situa el temps d'espera de la seva prestació en 120 dies.

Tot i això, les entitats del Tercer Sector social de Catalunya incrementen aquests temps d'espera i, a la pràctica, els sol·licitants poden esperar, en el cas de l'IMV entre quatre i sis mesos, i en el cas de la RGC al voltant d'uns tres mesos.

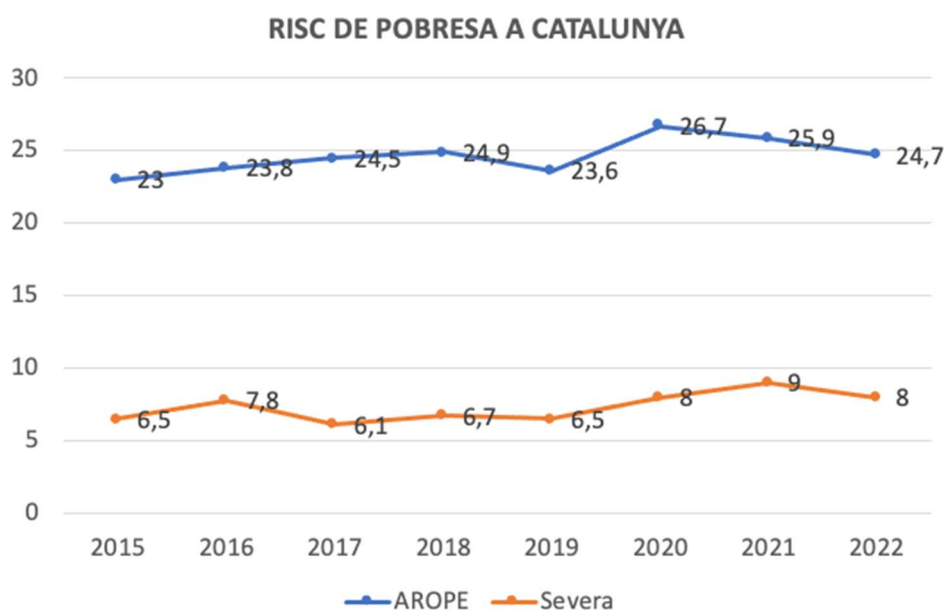
Cal recordar, però, que l'evolució dels temps d'espera ha estat molt semblant entre les dues prestacions si es fa una anàlisi evolutiva. Els temps d'espera de la RGC, tres anys després de la seva implementació, coincideixen amb els que ara té l'IMV, fruit de la dificultat d'implementar polítiques de rendes i, en el cas estatal, fer-ho en un escenari pandèmic i postpandèmic. Cal recordar que l'INSS ha hagut de tramitar més de dos milions de sol·licituds fins al dia d'avui, i que només en el primer mes des de l'aprovació es va superar el mig milió.

En el cas de la prestació estatal, l'INSS ha hagut de fer front a una congelació de la plantilla de més de deu anys, fet que ha provocat reforçar la gestió amb personal interí i amb ofertes públiques de feina. Fruit de la negociació enguany entre els sindicats i el ministeri d'Inclusió, les oficines de la Seguretat Social veuran incrementat el seu personal amb 3.525 nous efectius, el que millorarà, sens dubte, la capacitat de gestió de l'IMV.

GRAU DE COBERTURA DE LES POLÍTIQUES DE RENDA

Un dels debats més recurrent sobre les polítiques de rendes és el seu grau de cobertura dels col·lectius en risc d'exclusió social i en situació de pobresa severa. Ambdues prestacions tenen com a objectiu cobrir les necessitats econòmiques bàsiques d'aquests col·lectius. Ara per ara, les dades indiquen que aquesta cobertura és insuficient.

Gràfic 4. Població en risc de pobresa o exclusió social a Catalunya (2015-2022)

A Catalunya, segons la taxa Arope de l'any 2022, el 24,7% de la població viu en risc d'exclusió social, un total de 1.951.000 catalans/es, i un 8% està en situació de pobresa severa, 631.924 persones. Ara bé, en l'impacte de la situació de pobresa té molt a veure l'habitatge. L'INE ofereix dades de pobresa amb el lloguer imputat.

Tenint en compte les dades de beneficiaris de les dues prestacions, el 2023, la taxa de cobertura de les prestacions en el col·lectiu en situació de pobresa severa és el següent.

Taula 4. Cobertura entre la població en situació de pobresa severa

	RGC	IMV
Catalunya	26,1%	26,5%

Les dades indiquen que estem molt lluny encara d'arribar a un gruix important de la població en risc d'exclusió, ja que avui dia només 1 de cada 4 persones en situació de pobresa severa rep alguna prestació d'ingressos mínims.

REFORMES EN MARXA PER A LA MILLORA DE LA RGC I L'IMV

FINESTRETA ÚNICA PER A LA GESTIÓ DE L'IMV I LA RGC PER PART DE LA GENERALITAT

Respecte al traspàs de les competències i petició de gestió íntegra de l'IMV i de la RGC, l'actual Llei 19/2021, de 20 de desembre, per la qual s'estableix l'Ingrés Mínim Vital, preveu en la Disposició Addicional Quarta la possibilitat d'acordar el model de col·laboració entre la comunitat autònoma i l'INSS, una particularitat que es va introduir en la norma precisament per la incidència política d'ERC i davant la particularitat de les foralitats de País Basc i Navarra (contemplades en la Disposició Addicional Cinquena).

En aquest marc, cal assenyalar que la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, en la reunió celebrada el 18 de febrer de 2022, va aprovar l'Acord perquè es constituís un grup de treball entre les parts i s'avancés en el model de gestió més convenient, dins el marc de la legislació vigent. Des d'aquell moment, no s'ha tornat a convocar la Comissió i, per tant, no hi ha hagut avenços en aquesta matèria.

És cert, d'altra banda, que en aquest temps hi ha hagut canvis dins el Departament de Drets Socials que no han afavorit l'estabilitat de les converses. El febrer del 2021 es van celebrar eleccions a Catalunya, fins al mes de maig no es va nomenar la nova consellera Violant Cervera, i el desembre de 2022 canvia el titular del Departament, sent ara Cales Campuzano.

La cogovernança és essencial en l'Ingrés Mínim Vital. El model de governança compartida que es prefigura en la Llei 19/2021, de 20 de desembre, persegueix un doble objectiu. D'una banda, aconseguir un desplegament més efectiu de la política de cara al ciutadà. La implicació de comunitats autònomes com Catalunya i de les entitats locals, amb especial protagonisme dels serveis socials, juntament amb el paper del Tercer Sector, busca maximitzar la capacitat institucional per arribar per diferents canals a tots els possibles sol·licitants, amb l'objecte de minimitzar els problemes d'accés a aquesta política pública.

En segon lloc, la implicació de comunitats autònomes i entitats locals en el desplegament d'aquesta mesura persegueix consolidar la necessària implicació de totes les institucions en el compromís comú de lluitar contra la pobresa i les desigualtats a tot el territori, fent compatible el legítim exercici de l'autogovern en l'àmbit de les polítiques socials de les comunitats autònomes amb la provisió col·lectiva d'una xarxa de protecció mínima i comuna d'ingressos garantida per la Seguretat Social.

MARC COMPETENCIAL I GESTIÓ ÍNTEGRA DE L'IMV PER PART DE LA GENERALITAT

L'IMV és una prestació econòmica no contributiva, d'àmbit nacional, que forma part de l'acció protectora de la Seguretat Social, considerada aquesta com una funció de l'Estat, en la mesura que garanteix l'assistència i prestacions socials suficients davant situacions de necessitat. L'IMV no se subsumeix en el concepte "d'assistència social" perquè constitueix una activitat protectora intrínseca del sistema de Seguretat Social.

És per això que el Tribunal Constitucional és coherent amb aquest assumpte, i entén que existeix un principi d'unitat de caixa que es trencaria en el cas de donar-se la gestió íntegra de l'IMV a la Generalitat, vulnerant els principis constitucionals que han estat formulats per la doctrina constitucional (en referència a la Sentència de setembre de 2021, al recurs interposat pel Govern de Catalunya l'any 2020).

La gestió per a Catalunya és coherent amb el marc competencial. L'argument que se segueix tant en la Disposició Addicional Quarta de la Llei 19/2021, de 20 de desembre, de l'Ingrés Mínim Vital, així com en la Disposició Final 30a de la Llei 22/2021 de 28 de desembre, per la qual s'atorga la gestió del pagament a les comunitats de País Basc i Navarra, és que la Constitució Espanyola fa una distinció amb els anomenats territoris forals, amb unes singularitats de gestió fiscal, i Catalunya no és un territori foral. Per tant, fent una interpretació anàloga del que diu la Constitució en matèria foral, exclou de manera tàcita Catalunya, i en conseqüència no pot ser subjecte beneficiari d'una condició que ja de per si no posseeix.

La voluntat del Govern d'Espanya, pel que fa a la prestació de l'Ingrés Mínim Vital, és configurar un model que asseguri la protecció efectiva de tots aquells col·lectius que estiguin en risc de pobresa i exclusió social. És per això que, des de l'entrada en vigor l'1 de juny de 2020 del Reial Decret-Llei 20/2020, de 29 de maig, pel qual s'estableix la prestació estatal, s'han realitzat totes les reformes i ajustos necessaris amb l'objectiu que el procediment sigui cada vegada més eficaç, àgil, i amb menys càrregues administratives per als possibles destinataris.

La Disposició Addicional Quarta contempla "*l'estudi per part del Govern de la celebració de convenis amb comunitats autònomes que contemplin fórmules de gestió de la prestació*", com ja s'està fent en el marc de l'Acord per a la col·laboració de la Generalitat de Catalunya en la gestió de la prestació de l'Ingrés Mínim Vital (després de la reunió de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat del 18 de febrer de 2022).

Haurà de continuar la negociació entre l'executiu central i el Govern català per determinar les possibles formes de col·laboració en la gestió de la prestació de l'IMV.

CANVIS LEGISLATIUS DE LA RGC PER ADAPTAR-LA A L'IMV

El Parlament de Catalunya té en marxa una ponència de Llei per a la reforma de la Renda Garantida de Ciutadania. Serà la tercera reforma que es fa de la Llei del 2017. Si bé és cert que les anteriors, impulsades algunes d'elles pel Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, tenien per objecte facilitar que les dones víctimes de violència masclista i persones sense llar poguessin demanar la prestació, l'actual es tracta d'una revisió sencera de la Llei, necessària per adaptar-la a l'Ingrés Mínim Vital.

El quadre que es presenta a continuació recull la comparativa de la Llei i indica els canvis que s'haurien de produir a la RGC.

RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA	INGRÉS MÍNIM VITAL
EDAT	
1. Majors de 23 anys 2. Majors de 18 anys si es troben en algunes de les situacions següents: <ul style="list-style-type: none"> a) Tenir a càrrec menors o persones amb discapacitat b) Ser orfes dels 2 progenitors c) Haver estat víctimes de violència masclista en l'àmbit de la llar • Qualsevol altra situació o circumstància que s'estableixi per reglament 	1. Majors de 23 i menors de 65 anys 2. Majors de 18 i menor de 23 anys 3. Menors emancipats amb fills 4. Menors en règim de guarda <ul style="list-style-type: none"> a) Orfes absoluts
RESIDÈNCIA	
Estar empadronat en un municipi i residir legalment a Catalunya. <ul style="list-style-type: none"> a) Tenir residència continuada i efectiva a Catalunya durant els vint-i-quatre mesos. 	Tenir residència legal i efectiva a Espanya: 1 any
UNITAT DE CONVIVÈNCIA	
Una o més persones que mantenen entre elles vincles familiars per consanguinitat o afinitat fins al segon grau, així com per adopció o acolliment, o vincles de convivència assimilats als vincles esmentats, excloent-ne els que siguin de simple veïnatge compartit	1. Convisquin en un mateix domicili 2. Unitat per vinde matrimonial, parella de fet o vinde fins al 2n grau de consanguinitat, afinitat, adopció 3. Les que convisquin en virtut de guarda amb fins d' adopció o acolliment familiar permanent .
QUANTIA PER BENEFICIARI INDIVIDUAL	
564 €	491,63 € (+ 15% d'increment addicional d'abril a desembre de 2022, ambdós inclosos)
COMPLEMENTO PER A LA INFÀNCIA	
No s'estableix	S'estableix un complement d'ajuda per a la infància per a aquelles unitats de convivència que incloquin menors d'edat entre els seus membres
ITINERARIS VINCULANTS	
Si, polítiques actives d'ocupació que garanteixin el dret de les persones a ser ocupables	No s'exigeix
INCENTIUS A L'OCUPACIÓ	
No	Si
COMPLEMENTARIETAT	
És compatible i complementària amb les rendes del treball a temps parcial, quan els ingressos siguin inferiors al llindar de l'indicador de la renda de suficiència de Catalunya.	

INFORME DE L'AIREF SOBRE L'IMV

L'Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (AIReF) ha publicat aquesta setmana el seu segon informe d'opinió sobre l'Ingrés Mínim Vital on identifica dificultats i escassos avenços en el desplegament de la prestació, malgrat les accions encaminades a afavorir la seva sol·licitud i a potenciar l'eficàcia de la prestació. Així mateix, l'AIReF detecta un abast limitat del nou complement d'infància.

D'una banda, assenyala que el nombre de beneficiaris de l'IMV es manté en 284.000 llars espanyoles, el 35% de les 800.000 llars que podrien rebre'l, i destaca que el 58% de les llars amb dret a percebre'l no l'han demanat. Ara bé, l'AIReF conclou que la prestació està arribant a les llars més vulnerables com evidencia el fet que el 62% dels beneficiaris porta percebent la prestació des del 2020 i el 54% no havien percebut cap salari en els tres anys anteriors a la prestació.

Val a dir que l'AIReF no ha pogut conèixer el transvasament de beneficiaris des de les rendes mínimes autonòmiques a l'IMV davant la falta de qualitat de les dades que subministren les comunitats autònomes a l'INSS i a l'AEAT. Un element, en especial Catalunya, que dificulta la comparació i la claredat en l'evolució d'ambdues prestacions.

L'AIReF proposa avançar cap a un model de gestió de l'IMV més automàtic basat en la integració de la informació administrativa en una base de dades única que permetria la concessió de prestacions d'ofici o mitjançant un impost negatiu.

El ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions ha assenyalat que l'opinió publicada per l'AIReF sobre l'Ingrés Mínim Vital s'ha elaborat "sense interlocució" amb l'àrea que dirigeix aquesta política. Segons fonts del ministeri d'Inclusió, de l'informe tampoc es desprèn que s'hagi contactat amb els agents col·laboradors en el desenvolupament i implementació d'aquesta política (organitzacions del Tercer Sector, comunitats autònomes i ajuntaments).

També assenyalen que algunes de les dades incloses i les anàlisis que se'n desprenen "són d'escassa qualitat i falta de fonamentació, la qual cosa posa en entredit les seves conclusions".

Incideixen que l'opinió obvia les accions posades en marxa des del ministeri per arribar als potencials beneficiaris de la prestació i tampoc hi ha detall ni avaluació dels 34 itineraris d'inclusió que s'han posat en marxa en l'últim any i que no té en compte el context econòmic de forta creació d'ocupació de 2022, "que indubtablement té una correlació amb la millora de la situació de vulnerabilitat de moltes llars i la seva consegüent sortida de l'IMV" i no realitza una avaluació dels efectes que ha tingut aquesta política en la reducció de la pobresa extrema.

CONCLUSIONS

1. ADAPTAR LA LLEI DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA A L'INGRÉS MÍNIM VITAL

Actualment, el Parlament manté oberta una ponència de Llei de modificació de la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la Renda Garantida de Ciutadania per adaptar-la a l'Ingrés Mínim Vital. Considerem que, a banda d'altres aspectes, aquesta adaptació hauria de contemplar la reducció del temps de residència legal i efectiva a Espanya a un any, convergir en els models d'unitat de convivència, incloure a la RGC un complement de lluita contra la pobresa infantil, reduir les condicions d'accés i automatitzar els procediments, millorar la transparència de les dades i ser proactiu en la recerca de beneficiaris.

2. SIGNAR EL CONVENI ENTRE EL GOVER D'ESPANYA I LA GENERALITAT PER A LA CREACIÓ D'UNA FINESTRETA ÚNICA

Des de l'inici de l'IMV, els canvis al Govern de la Generalitat i la manca de fixació d'un criteri clar de gestió han provocat que avui dia encara no s'hagi signat el conveni que preveu la Llei. Això implica greus problemes d'agilitat i eficàcia per a la ciutadania: doble tramitació administrativa, increment del temps d'espera per a rebre la prestació, disparitat de criteris a l'hora d'avaluar els possibles beneficiaris o disparitat en les dades publicades, entre d'altres. El nostre Grup Parlamentari ha presentat una moció en el Ple del Parlament de Catalunya per exigir al Govern la signatura immediata del conveni.

3. TRANSPARÈNCIA I COHERÈNCIA DE LES DADES

Ara per ara, és molt difícil tenir accés a les dades de la RGC. La Generalitat no només no disposa d'un informe social, sinó que no te dades publicades amb caràcter mensual de l'evolució de la RGC des del seu inici. Tampoc s'actualitzen les dades més recents. A més, cal que les dades siguin fidels al destí de la prestació i diferenciar entre col·lectius activables i no activables laboralment, i aquells que reben una RGC com a complement a prestacions estatals. Calen criteris clars que permetin la comparació d'ambdues prestacions. Tampoc coincideixen les dades que aporta el Govern d'Espanya amb aquelles que aporta la Generalitat, si es que les aporta, tal com denuncia l'AIReF.

4. INCREMENTAR EL NOMBRE DE BENEFICIARIS I EL GRAU DE COBERTURA

Les dades de cobertura de les dues prestacions a Catalunya són similars. Només 1 de cada 4 persones en situació de pobresa severa rep actualment alguna prestació de garantia de rendes. En comparació amb altres comunitats autònomes, Catalunya està en la franja baixa de cobertura de l'IMV i en la franja mitjana pel que fa a les rendes mínimes autonòmiques.

S'imposa, per tant, una acció proactiva per part de les administracions per anar a buscar a col·lectius potencialment beneficiaris d'aquestes prestacions, tal com ha fet el ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions habilitant un autobús pels barris amb rendes més baixes de tota Espanya per tal que les persones puguin iniciar el tràmit de l'IMV. A més, la Llei estatal permet que les entitats del Tercer Sector siguin prescriptores d'aquesta prestació.

Pel que fa al Govern de Catalunya, les iniciatives han anat més a facilitar el tràmit on-line, quelcom que s'ha vist insuficient i que explica la davallada de sol·licituds i beneficiaris dels darrers anys. No es pot atribuir al '*non-take up*' associat a les prestacions socials la incapacitat d'incrementar beneficiaris.

5. INFORMATITZACIÓ DELS PROCESSOS DE SOL·LICITUD I BASES DE DADES

Les comunitats autònomes amb un major grau de cobertura en rendes bàsiques són País Basc i Navarra. El règim foral d'aquestes comunitats els ha obligat a tenir bases de dades interconnectades i processos digitalitzats que permeten activar i desactivar la prestació en funció de la situació laboral de la persona sense que aquesta hagi de fer cap gestió. També redueix la burocràcia a l'hora de sol·licitar la prestació i, a dia d'avui, ja fan una gestió conjunta de les dues prestacions.

Catalunya es troba a les beceroles en aquest sentit. No només no existeix claredat en les dades, sinó que encara avui els i les sol·licitants han de presentar documentació que ja està en mans de l'administració, han de fer tràmits diferents per a cadascuna de les prestacions (d'aquí la necessitat d'una finestreta única) i no està connectat amb les bases de dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), de tal forma que no permet l'activació o desactivació de la prestació en funció de la situació laboral del beneficiari.